

ISBN: 978-625-7854-67-2

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 372

Tarih

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Editör

Sezai Saraç

Düzeltili

Havva Akdağ

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Kasım 2020
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

BPC Matbaacılık San. Tic. A.Ş.

Osmangazi Mah. Mehmet Kopuz

Cad. No:17/1 PK 34522

Esenyurt / İSTANBUL

Sertifika No: 48745

Telefon: 212 886 83 30

Özgün adı: Nelson's Lost Jewel

© Eserin Türkiye hakkı Aslı Karasul Telif Ajansı aracılığıyla Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir. İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Sultanın Kayıp Mücevheri

Avrupa'da Ottomania rüzgarının
olağanüstü hikayesi

MARTYN DOWNER

TÜRKÇESİ
İBRAHİM KAPAKLIKAYA

KETEBE

Martyn Downer

Önde gelen bir tarihi mücevher, obje ve eser satıcısıdır. Özellikle kraliyet donanmasına ve Lord Nelson dönemine odaklanmıştır. Sotheby's müzayede salonunun eski direktörüdür.

Şimdiye kadar Nelson's Purse adlı kitabı çok satanlar listesine girmiştir. Kitapta Nelson'ın kayıp hazineleri konu edilmiştir. 2008 yılında The Earl's Machine'de Çelenk mücevheri ile ilgili bir serginin de küratörlüğünü yapmıştır. Aynı zamanda BBC 2'de yayınlanan Queen Victoria's Children adlı belgeselde de tarih danışmanı olarak görev almıştır.

İÇİNDEKİLER

Teşekkürler / 7

Önsöz / 11

Giriş / 13

1. Çarpışma / 15

2. Sultan / 29

3. Büyükelçinin Karısı / 45

4. Kahraman / 55

5. Amiralin Karısı / 69

6. Rakip / 79

7. Başşövalye / 91

8. Metres / 107

9. Büyük Türk / 121

10. Doktor / 141

11. İşgal / 159

12. Veda / 173

13. Ölüm / 183

14. Kont / 199

15. Gelin / 219

16. Düşes / 233

17. General / 249

18. Halk / 267

19. Hırsız / 283

20. Kayıp Mücevher ve Yeniden Doğuşu / 293

GÖRSELLER / 309

TEŞEKKÜRLER

Bu tür bir kitap için dostlar, aile ve bizzat teşekkür edemeyeceğim. Bana nezaketlerinden ve Nelson'ın kayıp mücevherine ilgilerinden dolayı zamanlarını ve uzmanlıklarını sunan birçok insana borçlu kalmamak mümkün değildir. Türkiye'de Osmanlı İmparatorluğu dönemi mücevherleri konusunda önde gelen otoritelerden Gül İrepoğlu candan teşviklerini sundu ve yeni mücevherle birlikte İstanbul'u ziyaret ettiğimde, ailesiyle birlikte harika bir yemekte evsahipliği yaptı.

Sicilya'da Ossociazione Bronte Insieme Onlus'tan Nino Liuzzo, Bronte Dükalığı'nın muazzam arşivlerinin CD'lerini sağladı ve aynı zamanda bunlarda arama yapabilmem için şahane yardımlarda bulundu. Yunanistan'da Konstantinos Mazarakis, Pire'de bulunan Aikaterini Laskaridis Vakfı'ndaki Nelson Koleksiyonu hazinelerini açtı. Yine Konstantinos ile birlikte Atina'daki Millî Tarih Müzesi'nde Lambros Katsonis'in bir *çelenk* takılı portresini keşfettim.

Silahlar Koleji'nde Silah Subayı David White bana Nelson ve Sör William Sidney Simith'in orijinal armalarını gösterdi ve sonra şans eseri Thomas King'in *Sultanın Sorgucu* çizimine rast geldik ve böylece bu mücevher hakkındaki anlayışımız değişti. Greenwich'teki Milli Denizcilik Müzesi ve Portsmouth'daki Kraliyet Donanması Millî Müzesi personeli her

zamanki gibi, son derece yardımcı oldular. Özellikle Millî Denizcilik Müzesi'nden Quintin Colville, Pieter van der Merwe ve Geraldine Charles'a ve 2018 yılında altı ay boyunca yeniden yapılan sorgucun sergilenmesine ev sahipliği yapan Kraliyet Donanması Millî Müzesi'nden Profesör Dominic Tweedle ve matthew Sheldon'a teşekkür etmek istiyorum. Yine uzman rehberlikleri altında Monmouth Müzesi'ndeki Nelson hatıra eşyaları sandığını keşfederek geçirdiğimiz unutulmaz gün için Ann Rainsbury ve Sue Miles'a minnettarım.

Eğlenceli bir öğle yemeğinde Scotland Yard'ın Sanat ve Antika Takımı'nın eski şefi Dick Ellis, "Taters" Chatham'ın menfur eylemlerini anlatırken; bir diğer lezzetli ziyafet de Londra Lloyd's'taki Nelson koleksiyonunda aidan Chan-ner'in refakatinde muhteşem bir turla sona erdi. Gerçekten unutulmaz yaz günü ise Rupert Muldoon'la, sahibi Michael Wade'in nazik izinleri sayesinde, Wiltshire'daki Trafalgar Park'ı gezerek geçirdik.

Ailenin birkaç kuşağını ele alan bu kitap için bütün destek ve teşviklerinden dolayı Peregrine Nelson Hood ve babası Alex Bridport'a inanılmaz derecede minnettarım. Bridport aile belgelerine ulaşmak, Fanny Nelson'ın Trafalgar Muharebesi sonrası duygularını ortaya koyan önemli bir mektup dâhil, birçok mücevheri ortaya çıkmanızı sağladı. Peregrine ayrıca Kont Nelson ile çocukları Charlotte ve Horace'in o zamana kadar izleri bilinmeyen portrelerinin yerini bulmada çok etkili oldu. Bu iz sürme, Jersey'de James ve Snead Lynch ve gerçekten muhteşem Leydi Cook ile büyümlü bir gün geçirmemize yol açtı.

Bu projede orijinal mücevherin yarattığı heyecanı tekrar yaşatacak, elmas ve kıymetli taşlardan bir replikasını oluşturma umudumuz hep vardı. Symbolic&Chase'den Martin Travis ve Sophie Jackson bu zor görevi hayata geçirdi. Replika, Hannah Fagerstrom-Day'in çizimleriyle tasarlandı ve sonra usta sarraf Philip Denyer tarafından mücevher tarihçisi ve yayıncısı

Johanna Hardy'nin uzman rehberliğinde imal edildi. Joanna ayrıca yapım süreci filmi için mücevherin sembolizmine ilişkin harika ipuçları verdi. Film Maritine Films'ten Rob White yaparken, ona fotoğrafçı David Botwinik yardım etti (Film YouTube'ta görülebilir).

Ünlü eski müşterilerinin eğlenceli öykülerini anlatan ve yeni mücevheri sergilemek üzere Nelson'ın orijinal şapkasının ölçülerine uygun bir replika şapka ayarlayan Lock&Co'dan Roger Stephenson'a çok teşekkür ediyorum.

Nelson'ın dünyasını anlamak bir takım çalışması gerektiriyordu. Benim gibi bu mücevherin büyümesine kapılan çok profesyonel, bilim insanı ve koleksiyoncudan tavsiye ve ilham aldım. Hepsini iyi dostlarım olarak niteliyorum. Bunlar arasında Michael Naxton, Andrew Guy, Tim Spicer, Sim Comfort, Charles Miller, Warwick Leadlay Galerisi'nden Anthony Cross ve Philip Mould Galerisi'nden Emma Rutherford ve Philip Mould (Bunlar aynı zamanda yeni mücevherin sergilenmesine ev sahipliği yaptılar) da yer almaktadır.

Sabitri Ghosh, Nelson'ın ölümü ve sonrasını çevreleyen tartışmaları yeni çıkacak kitabı için araştırırken rastladığı ufuk açıcı bulgularının birçoğunu benimle paylaşırken, Armoury St James'ten James Rawlins, Toby Pennington ve George Sandeman benimle kahkahalarını, coşkularını, nadir kitaplarını ve kahvelerini paylaştılar. Hepsine minnettarım.

The History Press'teki editörüm Mark Beynon'ın vizyonu olmasaydı bu kitabı yazmak mümkün olmazdı. Kendisi başından itibaren bana yeni fikirler ve destek sunmayı hiç ihmal etmedi. Onun meslektaşlarının hepsi de Nelson'ın göz kamaştıran mücevherine muhteşem bir saygı sunma niteliğindeki bu kitabın üretimine katkıda bulundular.

Her şeyden önce muhteşem gözlemler yaparak bu kitabın bütün taslağını iki kez okuyan karım Sam'e, acınacak derecede